І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 203. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го ЖОВТНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 22, 1958 No. 203. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ АТАКУЄ ДЕМОКРАТІВ ЗА ЇХ РАДИКАЛІЗМ

Лос Анджелес. — Провівши кінець тижня — суботу і неділю 18 і 19 вересня — в Денвері, през. Айзенгавер прибув до Лос Анджелесу в понеділок в полудне й виголосив тут промову до понад 7,000 членів Республіканської партії, зібраних у великій залі авдиторії Шрайн. У своїй промові Президент заатакував дуже гостро Демократичну партію, з одного боку, за її політичний, як він висловився, радикалізм і, здругого боку, за панівне в цій партії розбиття і неодностайність в її діяннях і цілях. В північних стейтах Демократична партія є в своїх цілях і засобах цілком лівою, в той же час, як у південних стейтах цю ж саму партію характеризує правий консерватизм. В Конґресі демократи виступають майже завжди розрізнено і то в найбільш важливих справах. Так, наприклад, якщо йде про права стейтів, то одно крило демократів їх атакує і друге їх боронить. Одні обстоюють конечність сильного уряду, другі б'ються за децентралізацію. Одна частина проявляє марнотратність, друга дуже консервативна у видаткуванні. Коротко кажучи, демократичний уряд може завести Америку тільки в сліпий кут, у війну з самим собою. Перемога демократів у листопадових виборах визначала б такі „досягнення", як високі податки і високі ціни, зниження вартости доляра до 50 центів, зменшення затруднення в індустрії, хронічне безробіття і страх за майбутнє. Промова Президента була присвячена в загальному внутрішнім справам. Президент не згадав ні словом про започаткування комуністами нового обстрілювання островів Квімой і Матсу, але, говорячи загально про конфлікт у протоці Формози, підкреслив, що Америка готова завжди іти на таке чи інше погодження, але поки він є Президентом, не буде ніякого примирення з комуністичною аґресією. Крім виголошення у Лос Анджелесі промови головною ціллю перебування през. Айзенгавера в цьому місті була ще зустріч з сен. Новлендом і губернатором Найтом і бажання вирівняти існуючі між ними розбіжності щодо їхніх кандидатур, що, за всякою правдоподібністю, Президентові повелося досягнути. З Лос Анджелесу през. Айзенгавер виїхав до Сан Франсіско і звідти поїде до Шикаго.

В Литтл Року відкривають дві приватні середні школи

Литтл Рок, Арканзо. — 21 жовтня приватні інституції відкривають дві приватні середні школи, до яких вписалося 637 учнів, що досі не вчилися тому, що губернатор Орвел Е. Фобус закрив місцеві середні школи після того, як Найвищий Суд наказав в них спільне навчання. До цих приватних шкіл не вписався ані один негритянський учень. До Литтлрокської середньої школи вписалося 230 учнів, а до Баптистської середньої школи має ходити 407 школярів. Ці школи будуть ведені за приватні фонди, які зібрано по цілій країні. 8-ий окружний апеляційний суд розглядає внесок Крайового Товариства для Поступу Кольорових Людей і департаменту справедливости про те, щоб видати постійну заборону відступати публічні шкільні будинки для вжитку приватних шкіл. Досі ніхто не зробив пропозиції, щоб зорґанізувати якусь школу для 700 негритянських учнів, які досі навчалися в публічній школі ім. Гораса Манна, яка є також закрита внаслідок зарядження губ. Фобуса.

П'ять осіб оскаржено у висадженні в повітря синагоги в Атланті

Атланта, Джорджія. — П'ять осіб є оскаржені в тому, що 12-го жовтня висадили вповітря синагогу. Чотири з них 18 жовтня були заарештовані, а за п'ятим пошукує поліція. Заарештовані такі особи: 32-річні Воллес Г. Аллен, Кеннет Честер Ґріффін, 35-річний Джордж Брайт і 25-річний Роберт А. Боллінґ. Його брат Ричард Боллінґ є оскаржений, але ще не заарештований і за ним шукає поліція. Уряд головного соліцитатора повідомляє, що згідно з законами стейту Джорджії оскарженим може грозити кара смерти. В оскарженні говориться про те, що заарештовані „свідомо і злосливо" знищили синагогу, яку називано „Темплюм". Арештування відбулося п'ять днів після доконання злочину, бо поліція і аґенти ФБІ збирали доказові матеріяли проти оскаржених.

В Арґентині обмежили збори в роковини перонівської революції

Буенос Арес, Арґентина. — Уряд припинив військові відпустки і заборонив публічні збори в столиці в дні 13-ої річниці перонівської революції, яка припадала 17-го жовтня. 40,000 вояків були в поготівлі, щоб втримати порядок в столиці на випадок неспокою. Поліція заборонила збори прихильників колишнього диктатора Хуана Д. Перона в Авелланеді під Буенос Айресом. Кінна поліція і поліційні відділи при помочі слізного газу розганяли демонстрантів. Життя в столиці було нормальне, але вибухло було кілька бомб вздовж підміських поїздів і коло фабрик. Але в деяких містах, як Кордоба і Мендоза, поліція дозволила на збори пероністів. Пероністи підтримували під час виборів д-ра Артура Фрондізі, але тепер вони є в опозиції до уряду президента Фрондізі, хоч і бояться зміряти свої сили, щоб пізнати, за ким пішли б народні маси.

В АМЕРИЦІ

● **При кінці тижня** в Каліфорнії стояла літня спека: в Лос Анджелесі одного дня термометер показував 104 ступні Фаренгайта, а другого — 103.

● **Відома в колах** „товариської сметанки" у Вашинґтоні пані Перл Места виїхала в „подорож доброї волі" до країн Південної Америки. З собою взяла вона декілька „гуля-гуп", кажучи, що хоче поширити пристрасть до цих обручів у товариських колах Перу, Арґентини, Бразилії і Панами.

● **В Центральному Парку** Ню Йорку на лавці, на якій любить сидіти 88-річний дорадник кількох президентів Бернард М. Барук, вмуровано таблицю з написом: „Лавка найстаршого державного мужа — зарезервовано для Бернарда М. Барука". Представник міста заявив, що на цій лавці може сидіти кожний, якщо є вільне місце.

● **27-річний дроворуб Ернест Борквез**, Колорадо, зрізуючи галузь на дереві в міському парку, розташувався на тій самій галузі і впав разом з нею на землю. Не помогло йому й те, що перед тим прив'язав він себе поясом до стовбура.

● **Департамент Торгівлі** аж тепер повідомив, що 16-го липня на Південному бігуні зареєстровано рекордово низьку температуру — 135.4 ступнів Фаренгайта.

ЗУАДК В АМЕРИКАНСЬКІЙ АКЦІЇ ДЛЯ ОПІКИ НАД ВТІКАЧАМИ

Вашингтон. — В четвер, 16-го і в п'ятницю 17-го жовтня 1958 р. відбулись у Вашинґтоні наради представників добровольчих аґенцій разом із представниками уряду, щоб скласти плян праці Американського Комітету для Втікачів (Юнайтед Стейтс Коміті фор Рефюджіс). Проводив нарадами декан Вашинґтонської катедри Френсіс Сейр. Злучений Український Американський Допомоговий Комітет репрезентував на цій нараді його президент д-р Володимир Ґалан. Секретар кабінету в Білому Домі Роберт Ґрей передав зібраним привітання від президента Айзенгавера, а після того амбасадор Роберт Марфі, що недавно їздив у важливій політичній місії на Близький Схід, виголосив доповідь, у якій вказував на важливість проблеми втікачів, стверджуючи, що цією проблемою мусить цікавитися весь вільний світ. Амбасадор Марфі висловився за тим, щоб у ЗДА була постійна організація, яка цікавилась би проблемою втікачів і допомагала її розв'язувати. Промовляв теж заступник адміністратора справами втікачів в державному департаменті Роберт Мек Колюм, і секретар департаменту здоров'яАртур Флемінґ. Обидва промовці підкреслювали важливість проблеми втікачів для вільного світу. Вони теж підтримували думку існування організації, яка мала б на цілі мобілізувати всі сили для розв'язки проблеми втікачів при допомозі матеріяльної підтримки і далекосяжної іміґраційної політики ЗДА. В дискусіях обговорено деталі праці такої організації, з якою співпрацювали б теж добровольчі аґенції, в тому числі і наш ЗУАДК. В розмовах представники державного департаменту, деякі з них були приявні на недавновідбутих Шостих Загальних Зборах ЗУАДК-у, висловлювались з признанням про працю нашої харитативної установи. Нова організація, що кладе головну увагу на систематичну і плянову політику у відношенні до втікачів, буде у великій бірі помічна і українським втікачам. Наш ЗУАДКомітет нав'яже з цією організацією тісну співпрацю.

Загальна продукція збільшилася на $11 більйонів

Вашингтон. — Рада Економічних Дорадників стверджує, що загальна крайова продукція ЗДА в третій чверті цього року (липень-серпень-вересень) збільшилася на 11 більйонів долярів і становила 440,000,000 долярів в річному відношенні. Загальну крайову продукцію обраховуємо таким способом, що додаємо всі видатки консументів, підприємців і урядових аґенцій, достосовуючи їх до змін в інвентарі. Загальна крайова продукція в третій чверті цього року свідчить про те, що вже здобуто 72 відсотки з тої продукції, яку було втрачено внаслідок рецесії 1957-1958 рр. Тепер вже видно, що та рецесія була найкоротшою між повоєнними рецесіями, але вона була одночасно і найглибшою економічною знижкою. Економісти вірять, що загальна крайова продукція в останній чверті цього року дійде до нового рекорду. У третій чверті збільшилися особисті видатки консументів, бо особисті їх прибутки зросли були до рекордової суми; зросли були видатки урядових аґенцій, та стейтових леґіслятур і міських управ. Підприємці почали збільшувати інвестиції, ствердивши поліпшення в економіці.

● **Президент Айзенгавер** на пресовій конференції сказав, між іншим, про те, чим він займається на дозвіллі: грає в ґольфа, ловить рибу, а деколи ходить на полювання. Ці три види спорту корисні для Президента тому, що дають йому можливість фізично вправлятись на свіжому повітрі і духово відпочивати від державних клопотів.

● **19-го жовтня** торнедо, що бушувало над озером Окічубі на Флориді, спричинило у фермерській оселі смерть одної особи і різні ушкодження 16 осіб. Десятки осіб залишилися бездомними. 70-річний Джан Ґрей згинув під руїнами свого дому.

ЄВГЕНІЯ ЗАРИЦЬКА ВЖЕ В НЮ ЙОРКУ, ГОТОВА ДО ВИСТУПУ В ТАВН ГОЛЛ 25-го ЖОВТНЯ 1958 р.

Євгенія Зарицька

Ню Йорк. — Євгенія Зарицька, світової слави українська оперова співачка, що здобула собі найвищі признання виступами в операх та власними концертами в країнах Европи, приїхала минулої суботи, 18-го жовтня, літаком з Парижа до Ню Йорку, де вже в найближчу суботу, 25-го жовтня, дасть свій інавґураційний концерт в Америці, в репрезентаційній залі Тавн Голлу. Опісля артистка виступить з концертами: 8-го листопада у Филаделфії, 9-го листопада в Шикаґо, 16-го листопада в Клівленді і 23-го листопада в Дітройті. У програмі її концерту в Тавн Голл в Ню Йорку є композиції Генделя, Каріссімі, Ґлюка, Россіні і Брамса, а з українських композиторів вона виконає твори: Лисенка, Нижанківського, Колесси, Барвінського, Косенка і Кудрика. Приїхавши до Ню Йорку, п. Зарицька вже в понеділок, 20-го жовтня, в пополудневих годинах відвідала Редакцію „Свободи" і приміщення головної канцелярії Українського Народного Союзу, живо інтересуючися Американською Україною та її справами. Артистка відвідала ці інституції в товаристві дир. Ярослава Пастушенка, співвласника відомої фірми „Арка" в Ню Йорку, якому в першу чергу треба завдячувати приїзд цієї славної української співачки на гостинні виступи в Америці. На кілька днів перед своїм американським дебютом в Тавн Голл, п. Зарицька виїжджає ще до Филаделфії, щоб разом із своїм акомпаніятором дир. Романом Савицьким поробити останню підготову до виступу. Уже в перших днях свого побуту в Ню Йорку, наша артистка нав'язала ряд нових та відновила ряд нав'язаних ще в Европі контактів з американськими і міжнародними мистецькими колами. На запит про її дальші пляни, артистка відповідає коротко: „проживемо і побачимо". Дир. Я. Пастушенко висловлює певність, що ніхто з українців Ню Йорку та інших міст, в яких відбудуться концерти, не пропустить нагоди, щоб побачити особу і почути спів п. Зарицької, яка здобуває славу українському імені найбільш переконливим і для всіх зрозумілим культурним арґументом високої мистецької вартости.

Німецький президент Гойсс з відвідинами у Єлисавети II

Лондон. — Президент Німецької Федеративної Республіки (західньої Німеччини) д-р Теодор Гойсс прибув в минулий понеділок 20 ц. м. з офіційними відвідинами до Англії, як гість королеви Єлисавети II і англійського уряду. 74-літній Теодор Гойсс є першим головою німецької держави, який відвідує Англію від 1907 року. Прийнято його з усіми почестами, з якими приймається голов чужих та ще й заприязнених держав. Єлисавета II, її чоловік князь Единбурзький, прем'єр Мекміллен і члени англійського уряду вийшли назустріч на залізничу станцію Вікторія. Гойсс перейшов попри почесну шотляндську ґвардію, а музика грала „Дойчлянд, Дойчлянд ібер аллес". За парадним обідом Гойсс пригадав, що королева Єлисатева має за своєю прабабунею Марією, дружиною Юрія V, німецьку кров. Він запросив королеву зробити честь Німеччині й прибути туди з відвідинами. Гойсс склав вінок на могилі Невідомого Вояка і передав чек на 5.000 англійських фунтів ($14.000) на відбудову собору в Ковентрі, знищеного 14 листопада 1940 року німецькими бомбами. У почоті през. Гойсса знаходиться м. і. міністер закордонних справ д-р Гайнріх фон Брентано, який матиме політичні наради з мін. Селвайном Ллойдом.

У Варшаві судять ката України, Еріха Коха

Варшава. — Від понеділка 20-го жовтня ц. р. ведеться у у Варшаві судова розправа проти колишнього „ґавляйтера" у Східній Прусії, пізніше „райхскомісара України" з осідком у Рівному. Акт оскарження закидає Кохові вбивство 72,000 поляків і жидів та згадує, що він винуватий в убистві кругло 4-ох мільйонів українців. Кох, що має тепер 62 роки, відсидів вже 13 років у в'язниці. Він заявив, що з 183 фунтів ваги впав до 110 фунтів і занадто слабий, щоб перенести труди розправи. Однак він признав, що своє життя завдячує жидівській лікарці, д-р Марії Аффек-Камінській, яку хвалив, як „велику лікарку". Він заперечував свою вину, скидаючи все, що ділялось в підчиненому йому комісаріяті, на вищі ґітлерівські власті. Він домагався, щоб акт оскарження проти нього визнати не дійсним, бо — мовляв — із сьоми пунктів, що їх йому закидується, п'ять відпадає, бо вони належать до тих злочинів, на які вже проголошено давно амнестію. Еріх Кох просив звільнити його з „в'язничного пекла", в якому перебуває.

Москва залицяється до Ватикану і — переслідує католиків.

Москва. — Московське радіо, нав'язуючи до смерти Пія XII, заявило, що „не вважаючи на ідеологічні різниці" між СССР і Ватиканом є „реальні можливості стояти у контакті і співпрацювати для миру та здійснення надій людства". Московське радіо „признало", що покійний Папа кількакратно засуджував атомову зброю та виступив в обороні світового миру, але — мовляв — „нічого практичного не вийшло з отих закликів у користь миру". Водночас останні вісті говорять про дальше переслідування комуністами в усіх підсовєтських країнах не тільки католицизму, але взагалі християнства та взагалі кожної релігії, що не хоче підпорядкуватися московському партійному керівництву. У Східній Німеччині німецькі католицькі духовники відчитали по всіх церквах Пастирського листа з протестом проти переслідувань Церкви комуністичним урядом. Саме в минулому тижні німецького римо-католицького духовника Гуґо Гермеса засуджено на 16 місяців за посідання релігійної літератури, виданої в Західній Німеччині. Так само існує гострий конфлікт між протестатською Церквою в Східній Німеччині і комуністами.

Закрито Світову Виставу в Брюсселі

Брюссель. — В минулу неділю 19-го ц. м. відбулося офіційне урочисте закриття Міжнародного Ярмарку, званого також Світовою Виставою в столиці Бельгії. Вона була відкрита рівно 6 місяців. У тому часі відвідало її 42 мільйони осіб. 47 держав і 6 міжнароних організацій виступило на Виставі з своїми експонатами. В останньому дні Вистави відвідав її кругло мільйон осіб. 30 мільйонів осіб відвідало американський павільйон. Він залишиться в Бельгії, як дарунок Америки. Театр американського павільйону буде збережений в цілості, а з решти будинку в цілості залишать партер — як символ американсько - бельгійської приязни. Спершу Бельгія обережно ставилась до пропозиції Америки щодо залишення в Брюсселі її павільйону, з уваги на Совєти: Бельгія не квапилася діставати большевицький дарунок, а не хотіла Москви „ображати" прийманням дарунку від ЗДА та відмовлюванням її. Але большевики, на радість бельгійців, рішили забрати свій павільйон до Москви і там переробити його на постійну виставову алю. В минулу неділю мешканці Брюсселю придивлялись, як при згуках американської військової оркестри з Вісбадену стягнено американський прапор на павільйоні.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Українська Громада в Сиракюзах** обходить в найближчу неділю 26-го жовтня 1958 25-ліття існування Народного Дому. Святочний бенкет відбудеться в год. 1.30 по полудні. Ввечорі того дня о год. 5.30 відбудеться окружна нарада Відділів УНСоюзу в Сиракюз і окрузі. В обох імпрезах візьме участь головний секретар УНСоюзу, д-р Ярослав Падох.

● **Українці в Милвокі** влаштували в п'ятницю 17 жовтня ц. р. увечорі антисовєтську демонстрацію з приводу приїзду до цього міста совєтського амбасадора у Вашинґтоні Михайла Меншикова. Демонстерувало, як подає місцева американська преса, яких 250 осіб. Демонстранти несли транспаренти з надписами: „Бережіться перед червоним вовком", „Дороги до Москви вимощені кістками багатьох мільйонів помордованих українців". Це прителі Меншикова обкидали камінням Ніксона" та ін. Меншиков прибув до Милвокі, щоб виступити з промовою на бенкеті, влаштованім місцевою „Радою для світових справ".

● **Доповідь проф. Всеволода Голубничого** з т. з. „Проблеми історії Радянської України до 1940" (продовження) відбудеться заходом Комісії УВАН для дослідів над пореволюційною Україною в п'ятницю, дня 24-го жовтня ц. р., о год. 7-ій вечора в залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку при 2—79 Іст Стріт у Ню Йорку.

● **Правління Університету Оттава в Канаді** опублікувало список студентів, наділених стипендіями на поточний академічний рік. Стипендію, уфондовану Українською Католицькою Жіночою Ліґою, в сумі 250 долярів одержав студент славістики Ярослав Розумний з Торонта.

● **Український Спортовий Клюб з Ню Йорку** розіграє в неділю, дня 26 жовтня ц. р. свої перші змагання за мистецтво Німецької - Американської Ліґи із командою Блу Стар. Змагання відбудуться на площі Фармерс Овал у Квінсі о год. 2 по пол.

● **Посадник Вінніпеґу, Степан Дзюба**, українець з походження, кандидує на нову каденцію у міських виборах, що починаються дня 22 жовтня. Крім нього кандидують це на становище посадника Вінніпеґу пп. В. Кеннеді та С. Царук (українець).

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ЗНОВУ БОМБАРДУЮТЬ КВІМОЙ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДОЛЛЕС ПРИБУВ НА ФОРМОЗУ

Тайпей. — В минулий понеділок досвіта (4 год. попол. далекосхіднього часу) китайські комуністи зламали проголошене ними самими перемир'я та відновили бомбардування острова Квімой в протоці Формози (Тайвані). Вони розпочали були засипувати Квімой артилерійськими стрільнами 23 серпня ц. р. і вели те бомбардування до 6 жовтня ц. р. Тоді проголосили перемир'я спершу на тиждень, а 13 жовтня продовжили його на дальші два тижні. Не дотримавши того часу, комуністи почали знову бомбардувати той острів, подавши в радіоповідомленні з Пейпінґу за причину, що ніби американські воєнні кораблі порушили комуністичну передумову перемир'я і конвоювали націоналістичні кораблі з Формози до Квімою, та що націоналісти з Формози не пішли назустріч комуністичним „мировим" пропозиціям, а продовжують „провокації". Як один із доказів на ті „провокації", комуно-китайська радіо-передача, яка була формально „приказом міністра оборони Пенґ Теґ-гуая до товаришів народної визвольної армії на фронті Фукієну", — названо приїзд державного секретаря Доллеса на Формозу. Китайські комуністи зневажливо висловлюються про договір між вільним Китаєм і ЗДА та повторюють давні фрази про необхідність, щоб американці перестали „вмішуватися у внутрішні китайські справи". Цим разом в тому „приказі міністра оборони" китайських комуністів не говориться про те, що американці мають „йти до дому" з західньої частини Тихого океану, але повторюється знову, що всі прибережні острови, Пескадори і сама Формоза (Тайвань) мусять „вернутися" до комуністичного Китаю. Коли почалось нове бомбардування острова, у квімойському порті вивантажувались три постачальні кораблі. Два з них були легко пошкоджені гарматніми поцілами, але, зрештою, вони встигли без втрат в людях відплисти назад до Формози. Коли настала ніч, вони вернулись і закінчили вивантажування товарів. Серед мирного населення, яке разом з вояцькою залогою становить коло 130.000 осіб, постала паніка і миттю острів опустів, всі крамниці зачинились і всі люди скрились до підземних схоронищ. Націоналістична артилерія почала негайно відповідати на комуністичний вогонь. Це бомбардування тривало несповна три години і спорадично відновлювалось пізнім вечором. Про втрати нічого покищо не сказано. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес, який був в дорозі на Формозу, дізнавшись про відновлене бомбардування Квімою, телефонував в год. 5:30 вранці з Аляски до през. Айзенгавера, збудив його і довго розмовляв про нову ситуацію. Вони рішили, що задумана конференція на Формозі повинна відбутись незалежно від нового бомбардування Квімою. Доллес прилетів на Формозу в понеділок о 10 год. ранку далеко-східнього часу (10 вечір нюйоркського часу), привітаний 19 гарматніми стрілами. Назустріч вийшли йому віце-президент і прем'єр вільного Китаю Чен Чен́ґ, асистент державного секретаря Волтер Робертсон, який прилетів коротко перед тим разом з націоналістичним китайським амбасадором з Вашинґтону д-ром Джорджом Єгом, шеф штабу американського війська генерал Максвелл Тейлор, командант збройних сил ЗДА в тихо-океанському обширі ген. Ісаак Д. Вайт і ін. Доллес відчитав коротку приготовану заяву, в якій назвав „трагедією", що китайські комуністи знову виявляють свої аґресивні заміри та висловив переконання, що вони таки завернуть назад до перемир'я. Він вияснив, що в конференції на Формозі не мається на увазі підписати якусь нову умову, а тільки з'ясувати актуальну ситуацію в рамцях існуючого договору приязни між вільним Китаєм та ЗДА.

У Пакістані заповідають радикальні реформи

Карачі. — Генерал Мохаммед Аюб Хан, який став прем'єром із диктаторськими правами при розв'язанні всіх існуючих там політичних партій та припиненні важности конституції, заповів радикальні реформи, щоб „вичистити сміття — як заявив він — після ,11-річного гуляйпілля'. Конкретно, він заповів зміну правної системи базованої на англійському законодавстві, щоб уможливити швидшу судово - карну процедуру. Друга реформа буде стосуватись земельної парцеляції. Земельна реформа м. і. охопить заборону ділити земельні спадщини нижче певної означеної міри. Заповіджено низку розпорядків з харчової ділянки, щоб забезпечити нормальний збут харчів селом та їх постачання містам. Заповідається також контролю над нормальним приростом населення, за прикладом Індії, з уваги на такий швидкий приріст населення, який — в існуючих харчових та економічних умовинах — грозить, за твердженням тамошнього прем'єра, країні катастрофою голоду. Названий генерал-прем'єр заповів, що його уряд намагається перевести такі соціяльні реформи, особливо в земельній ділянці, щоб оминути соціяльну боротьбу. Він використав також нагоду, щоб рішуче заперечити, наче б він прийшов до влади, переборовши спершу опозицію всередині армії. Під час останнього перевороту — заявив він — не впав ані один стріл і не побито ніодної людини. Переворот стався виключно внаслідку того, що президент Іскандер Мірза у нарадах з ним, генералом Мохаммедом Аюбом Ханом, прийшов до переконання, що країні грозить анархія від дальшої міжпартійної сварні.

У СВІТІ

● **У Парижі** заарештовано римо - католицького священика, 45-річного Бернара Будуреска, за переховування альжирських терористів. Покликання до священичого стану Будуреск відчув по скінченні військово-технічної школи. Він став „робітничим духовником" — рід священиків, що працюють у Франції по фабриках, як робітники, і здобуваючи довір'я інших робітників, відривають їх від комунізму.

● **П'ятьох французів**, мешканців Альжиру, військовий суд у Парижі засудив на 5 - 10 років в'язниці за змову на життя команданта французьких військ в Альжирі, генерала Равля Саляна. Усі вони — члени крайньої правиці колоністів, які обвинувачують генерала Саляна за занадто „м'якого" супроти мусульман автохтонів. Підсудні признались, що обстрілювали дім ген. Саляна „базуками" з вікна протилежного дому, але при цьому мали на увазі тільки „демонстрацію". Головний змовник, лікар Рене Ковач, втік, і його судитимуть заочно.

● **В Ірані** у джунґлях зникла безслідно 10-членна ловецька дружина, що вибралася полювати на диких ослів та інших звірят під проводом директора зоологічного парку в Тегерані, який хотів здобути живих експонатів для свого парку. Здогадуються, що ловці заблудили або натрапили в мокляки і згинули. Вислано рятункову експедицію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СОЮЗНИКИ ВОРОГІВ АМЕРИКИ

Протягом останнього року виконано чотири бомбові замахи на жидівські божниці в ЗДА. Зруйнування бомбою синагоги в Атланті, в стейті Джорджія, в неділю 12 жовтня, сколихнуло американським громадянством. Місцевим слідчим органам прийшло на допомогу Федеральне Бюро Інвестиґацій (ФБІ), яке повело розшуки у міжстейтовому маштабі, цікавлячись не тільки безпосередніми винуватцями, але й їхніми, так би мовити, духовими батьками. При цьому відкрито расистську, зокрема антисемітську, літературу, листування між екстремістами та інші докази існування й діяльности різних груп, що плекають ідеологію расової і релігійної нетолеранції та проповідують власну „справедливість", виконувану власними руками. Енерґійне слідство привело до арештування і поставлення в акт оскарження покищо п'ятьох осіб, але розшуки продовжуються. Зокрема, громадськість зацікавлена особою таємничого „мецената" терористів, який фінансував бомбові замахи на жидівські доми молитви. ФБІ буцімто уже знає його прізвище.

Широкий загал американського населення заскочений цими подіями в країні найбільшої толеранції, зокрема і спеціяльно толерації релігійної. Аналізуючи це явище, преса пригадала духовий зв'язок цих екстремістичних гуртків з їх осідком головно на півдні країни, з колишнім Ку-Клукс-Кланом, що виступав не тільки проти муринів, але й проти католиків, жидів та всіх „чужинців", під якими розумілося різні етнічні групи. Загальне обурення проти цих „конфедератських підпільників" доказує, що це були тільки припадкові виступи одиниць. Президент Айзенгавер відмовився признавати їх під тими назвами, які вони собі надають, а зарахував їх просто до категорії ґанґстерів. Деякі часописи радять дошукуватися пояснення фактів пошкодження саморобними бомбами муринських шкіл чи жидівських божниць не в соціології, а в патології, і цитують авторів книжок із ділянки психіятрії. Коли взяти під увагу, що дехто з переслухуваних, заперечуючи свою безпосередню вину в підкиненні бомби, висловлює захоплення „генієм" Гітлера, то клінічне пояснення, мабуть, найближче правди.

Проте, частина преси, між ними й відважний щоденник у самій Атланті, „Атланта Конститушен", одверто оскаржив „багатьох південних політиканів", недвозначно вказуючи на губернатора Фобуса з стейту Аркенсо і його наслідувачів, що це вони своєю нерозважною поведінкою осмілюють порушників ладу в країні та безпеки її громадян. Бо хто — читаємо там — ворохобиться проти судів і Конституції, хто признає тільки себе авторитетним інтерпретатором Конституції і права, той відкриває ворота навстіж тим, які беруть право у свої руки і використовують його посвоєму. І проти таких познак хаосу й анархії одностайно виступають усі відповідальні громадяни. Губернатор Джорджії Марвін Ґріффін заявив стурбовано: „Не хочемо мати таких речей у Джорджії". А посадник Атланти, де стався той найголосніший бомбовий атентат на жидівську божницю, Вільям Б. Гартфілд, звернувся з закликом „до всіх чесних людей Півдня": „поставити і покласти кінець проповідуванню ненависти й хаосу".

Таким чином виявилась знову правда, що нема зла, щоб не вийшло у добро. Одностайне обурення в Америці, від сірих людей на вулиці аж до членів Конґресу й Президента Республіки включно, проти невідповідальних екстремістів, дає запоруку, що призадумаються над небезпечними наслідками своїх слів і діл також південно-стейтові урядовці та окремі громадяни, які в будь-якій формі заперечують принцип толеранції і рівности. Ніхто так не радів вибухами бомб під синаґоґами, як володарі Кремлю! Коли один із переслухуваних у зв'язку з тією подією в Атланті заявив, що бомбу підкинув, мабуть, якийсь комуніст, щоб дискредитувати Америку, то він мав рацію постільки, що дійсно таке „геройство" варте комуністичного провокатора. Тисяча статтей з похвалами на честь Нікіти Хрущова і його кліки не приносить комуністичній справі і большевицькій верхівці, відповідальній за поширювання комуністичних впливів у світі такої користи, як одна вістка про акт терору в Америці над муринами чи „іновірцями".

Усі екстремісти у світі закривають себе завжди найвищими гаслами, представляючи себе як єдиних і найправдивіших оборонців нації, які — ніби — примушені рятувати батьківщину від її ворогів, що користуються безкарністю від державних судів і законів. Треба сподіватися, що в цьому випадку всі ті, які в будь-якій мірі сприяли чи сприяють расовій і віровизнаневій непримирливості в Америці, зрозуміють, що в своїх діях вони є союзниками найбільших ворогів Америки. І вони перестануть ними бути.

НАУКА З ОСТАННЬОЇ РЕЦЕСІЇ

І урядові й приватні економісти однозгідно твердять, що господарська рецесія 1957-1958 років минулася, і що економіка ЗДА зближається до нового рекордового осягу, як про це свідчать збільшення особистих прибутків та зростання крайової продукції зменшення числа безробітних з одночасним зростом числа затруднених.

Останню рецесію спричинили: обниження військових замовлень, зменшення експорту та майже повне припинення промислових інвестицій. Колишній секретар оборони Чарлз Вилсон навесні 1957 року значно зменшив військові замовлення, і одночасно з тим зменшився американський експорт товарів, а підприємці, побачивши кризу, припинили інвестиції на будову нових фабрик та фабричне влаштування. Все це спричинило зменшення продукції і збільшення числа безробітних. Економічна рецесія була готова.

Але тут корисно позначилися ті давніші заходи, що їх переведено в цій країні після великої депресії 30-их років. І так, робітники, що втратили працю, стали одержувати допомогу з фонду для безробітних. Титулом компенсації вони дістали в другій чверті 1958 року коло трьох більйонів долярів. Під час рецесії держава підтримувала ціни на сільсько-господарські продукти, а емерити користали з старечих пенсій із соціяльного забезпечення. Все це було причиною того, що населення не попало в паніку, бо знало, що заощаджені гроші в банках не пропадуть, як це було в 30-их роках.

Треба сказати, що і уряд та Конґрес, коли побачили, що настає нова економічна знижка, не сиділи, склавши руки.

Федеральна Система Резерви вже в листопаді 1957 року видала зарядження про скасування обмежень кредиту. Дешевий кредит не спричиняє економічної поправи, але він є її передумовою. В лютому цього року в будівельному промислі був найбільший застій, але внаслідок заходів уряду і Конґресу вже в травні позначилася різка зміна на ліпше. Таким чином і в останній рецесії будівельний промисл відіграв позитивну ролю, спричинившись до економічного поліпшення.

В червні цього року почав виявлятися вплив на поліпшення економіки закону про будову автострад. До поправи економіки причинився і той факт, що Конґрес погодився на пропозицію уряду продовжити на 13 місяців виплату допомоги тим безробітним, які вже вичерпали приналежну їм допомогу з фондів безробітних.

Крім уже згаданих урядових заряджень, які спричинили вчасне економічне поліпшення, треба сказати, що в цьому випадку американцям сприяло щастя. В жовтні минулого року СССР випустив першого свого „Спутніка", і це пригадало провідним людям ЗДА, що вони не можуть у своїх плануваннях не оглядатися на технічні поступи такої аґресивної держави як СССР, що має перед собою єдину ціль: опанування світу.

Провідники ЗДА зрозуміли, що збалянсування федерального бюджету менше важливе, як забезпечення цієї країни і всього вільного світу проти загрози комунізму. Тож в другій половині 1957 року департамент оборони замовив військовому промислові зброї на 6 більйонів долярів, а в першій половині 1958 року — на 10.8 більйона. Економісти вважають, що таке збільшення замовлень має кориснійший вплив на ріст господарства як самі видатки.

Досі ми розглядали чинники, які вплинули на те, що господарська рецесія доволі швидко зліквідувалася. Тепер варто приглянутися, чого нас навчила ця найгрізніша повоєнна рецесія.

Співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс", відомий економіст Едвін Л. Дейл твердить, що господарська знижка 1957-1958 років свідчить про те, що теорія так званих економічних циклів діє також і у відношенні до модерної економіки. При вільній економічній системі уряд може тільки злагіднювати перебіг економічних знижок, які завжди наступають після господарських звишок, але законодатними засобами не можна запобігти рецесіям, бо вони є „притаманні" неконтрольованій економіці.

Господарська знижка 1957-1958 р. вчить нас також, що підприємці повинні планувати свої інвестиції на довшу мету і здійснювати їх без огляду на те, чи настане тимчасове зменшення в продукції. Якщо так робитимуть всі підприємці і промисловці (деякі не зменшували інвестицій під час останньої рецесії!), тоді й господарські циклічні знижки будуть короткотривалі. Але в дійсності не так то легко добитися, щоб промисловці в першу чергу керувалися загальним, а не своїм інтересам.

Господарники повинні пам'ятати й те, що остання рецесія відбувалася тоді, коли „щастя" сприяло ЗДА (страх перед „Спутніком"), і тому мусять керувати економікою так, щоб не допустити до такої великої знижки, яку ми щойно пережили.

З останньої рецесії економісти побачили, що не конче мусять спадати ціни і зменшуватися заробітні платні. Нова рецесія вперше показала, що не обов'язково, „коли Америка пчихне, то Европа дістає економічне запалення". У 1957-1958 р., під час економічної знижки в ЗДА в Европі панував добробут, а в Англії фунт стерлінґів ніколи не мав такої вартости, як тоді.

Рецесія показала економістам, що автомобільний промисл уже не вирішує долі американської економіки, як то донедавна думали. Економічне поліпшення почалося від квітня цього року, хоч автомобільна продукція, яка становить тільки 5 відсотків загальної крайової продукції, ще й досі не виявляє потрібної поправи. Правда, кожний 7-ий робітник у ЗДА зв'язаний з автомобільним промислом, але між цими робітниками великий відсоток становлять такі, які не залежать безпосередньо від продукції нових авт (фахівці в направі авт, робітники газолінових стацій та ін.).

Хоч число безробітних під час останньої рецесії досягло найвищого рівня після другої світової війни, в країні не було господарської паніки, а деякі кола громадянства навіть не відчували економічної знижки. Уряд не мусів користуватися таким драстичним засобом у поборюванні рецесії, як зменшення податків, хоч демократи ставили в Конґресі відповідні проєкти.

Економісти переконались, що загроза економічних знижок ще не зліквідована у вільній економічній системі, і що американське господарство без глибоких потрясень може переносити економічні забурення.

Юрій Таркович

10 РОКІВ РОСТУ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ

„Чудо відбудови", як у вільному світі прийнято називати небувалий економічний зріст вільної частини Німеччини, розпочалося 10 років тому, точніше навесні 1948 року, і тепер інформаційний урядовий бюлетень в Бонні наводить офіційні підсумки цієї відбудови.

Не один з нас, колишніх діпістів, пам'ятає знецінену німецьку марку, яку після „верунґс"-реформи замінила нова марка. Тяжкі це були часи для нас, діпістів, і для німецького населення, і в перших місяцях, а то й перших роках мало хто вірив, що ця нова марка, втиснута в руки німецькому населенню переможцями, передусім ЗДА, стане однією з найстабільніших валют світу, що ця марка, яка 10 років тому не мала жадного золотого чи валютового покриття, спричиниться до „економічного чуда".

Статистичні дані, опубліковані боннським урядом, справді цікаві і наведені з німецькою точністю й солідністю, хоча в них дуже мало згадується про те, що без американської допомоги у формі пляну Маршалла економічний зріст Німеччини напевно був би значно повільнішим. Але факти є фактами. Почнемо з того, що заробляв німецький робітник 10 років тому і що заробляє тепер. У 1948 році промисловий робітник одержував пересічно 56 марок на тиждень, за які малощо міг купити, а тепер одержує майже в два рази більше, тобто 101 марку, яка має дуже високу купівельну вартість. В загальному реальний зріст заробітку за 10 років підвищився майже на 80%. Тут слід відмітити, що зріст цін на продукти й товари становить тільки 9% за останніх 10 років і після Швайцарії є найнижчим у всій вільній Европі і одним з найнижчих у цілому світі. Це — один з наймаркантніших доказів економічної стабільности.

Німці нарід ощадний, але рівночасно широко використовують можливості економічного зросту. Так, в 1949 році на душу населення Західньої Німеччини припадало річно (включно з дітьми) 45 штук спожитих ясць, а тепер німець з'їдає 198 ясць річно, отже майже в 5 разів більше як на початках грошової реформи „верунґу". Десять років тому німець споживав пересічно півтора кілограма південних овочів на рік, а тепер споживає в 9 разів більше — аж 13.6 кілограма. Зате споживання картоплі, як продукту „нижчого" характеру, обнизилося з 224 кг на особу в 1948 році до 152 кг в 1958 році. Німці відомі, як аматори доброї кави, тому не дивно, що зріст консумпції кави зріс у Західній Німеччині з ½ кілограма на душу в 1949 році до 2.5 кг в цьому році.

Цікава справа з пивом. Десять років тому пересічний німець випивав річно 29 літрів поганенького пива, а тепер випиває 82 літри, мабуть, найкращого після чеського пива.

Економічний зріст Західньої Німеччини ще далеко не дійшов свого вершка, що підтверджують порівняльні дані з останніх років. Так, наприклад, купівля електричних машинок до голення, які були в продажу вже в 1949 році, зросла на 200% від 1953 до 1958 року. Продукція електричних пральних машин зросла на 400 відсотків за останніх п'ять років, а електричних холодильників — аж на 433%.

А ось для порівняння ще декілька цифр: за останніх 10 років життьовий рівень в Англії підвищився на 12%, в Італії — на 33% у Франції — на 37%, в Австрії на 46%, а в Західній Німеччині — на 78%. При цьому цікаво, що такі країни, як Франція чи Англія, одержали відносно значно вищу американську допомогу, як Західня Німеччина. Правда, при цьому не можна забувати, що 10 років тому життьові умовини у Франції чи Англії були далеко кращими, як в Німеччині, і німцям спочатку треба було наздоганяти життьовий рівень згаданих країн. Тут треба признати німцям їхню працьовитість, організаційні здібності й певного року економічну експансивність.

Добре сталося, що Західня Німеччина належить до вільного світу, що вона поступово стає одним з найголовніших заборол проти московсько-большевицького імперіялізму. Політична стабілізація в Західній Німеччині фактично позбавила комуністів усяких впливів. І під військовим оглядом Німеччина стає чимраз могутнішим оборонцем демократії і християнства проти большевицького деспотизму і безбожництва. Треба думати, що, по наладнанні добрих стосунків із Францією де Голя, Німеччина остаточно стане одним з головних партнерів ЗДА у світовій боротьбі з Москвою.

Іванна Савицька

ВИХОВНЕ ЗАВДАННЯ МАТЕРІ

(1)

Говорити про виховне завдання матері нині, значить, старатися накреслити спробу нової виховної системи, базованої частинно на старому досвіді, а частинно на нових обставинах і потребах поточного дня. Іншими словами, сучасна українська мати мусить шукати нових доріг, нових шляхів до своєї дитини, зберігаючи рівночасно такі здобутки давнього досвіду і традицій, які можливо і які треба перещеплювати нині на новий ґрунт.

Одно є певне, одно є незмінне: і стара і нова виховна система мусить бути базована на твердому фундаменті материнської любови.

Кажуть, що діти, які виростають в атмосфері родинної любови, краще й швидше розвиваються. Малі діти, то ніжні рослини, яких розвоєві і цвітінню сприяє помірковании клімат. Бурі і спеки нищать тендітну рослинку, спалюють ще нерозквітлий цвіт, обривають перші листки.

Громи і тучі родинних незгод і трагедій від'ємно впливають на нормальний, здоровий розвій дитини, так само, як надмірна, нерозумна, сліпа материнська любов може спалити й звихнути молодий організм.

Одного й того самого підходу до всіх дітей уживати неможливо, і виховним завданням матері є пізнати власну дитину, зрозуміти її потреби і вибрати для неї найконечніші і найбільш підхожі виховні дороги.

Перші кроки

Колись, заколисуючи немовля до сну, співали матері колисанки. Виспівували в них ніжно й тихо про котика-воркотика, про дрімоту, місяць і зорі. Маленьке немовля засипляло спокійно, оповите материнською піснею. Невже ж не можна приспівувати дитині до сну ще й нині, коли мати не працює поза домом і може присвятити дитині більше часу. Ніяка телевізія і ніяке гай-фіделіти не заступить дитині колисанок. Наступним етапом є знак святого хреста і перші слова розмови: мама, тато, баба і Бозя. Далі йде молитва.

Розумній матері треба впроваджувати у розвоєвий процес дитини постійні новинки, новинки, які мають принести моральний капітал.

Діти не люблять дармувати, не люблять сидіти із заложеними руками. Вони або все про щось питають, або розмовляють самі з собою, або придумують собі якісь заняття. Бездільної дитини годі знайти, хібащо вона нездорова. Використовуючи той нестримний гін до дії, розумна мати зацікавлює малу дитину щораз новими грами чи якимось рисуванням, ліпленням з пластеліни, огляданням книжки з кольоровими малюнками, вирізуванням паперових ляльок чи коників, приймаючи в тій акції активну участь. Діти люблять, коли інтересуються вислідом їхньої праці, люблять похвали і радо підхоплюють всякі нові суґестії.

Цього року я була свідком, як одна чотирилітня дівчинка під наглядом мами сушила на городчику сінце на свят-вечірній стіл. Та сама дівчинка збирала на фармі колоски, щоб на Різдво поставити символічного дідуха. Так навчила її добра, розумна мама.

Любов до звіряток треба прищеплювати дітям дуже рано. Пес, кіт, канарок, кролики, білі мишки чи маленькі рибки завжди є дитячими приятелями, густо-часто опікунами і оборонцями. Діти, які люблять звірят і піклуються ними, мають з природи добре серце.

Безнастанна допитливість малих дітей змушує матерей пильно вважати на їхні відповіді. Діти з природи спостережливі, слухають наших розмов навіть тоді, коли ми найменше того сподіваємося.

Я слідкувала недавно за телевізійною передачею, на якій переводжено двохвилинні розмови із дітьми одного садочка. На запит, котре з дітей має якийсь особливий секрет, дівчинка відповіла:

— Я маю великий секрет: наша сусідка, пані Н. буде мати бейбі.

— Звідки ж ти це знаєш? — спитав заскочений спікер.

— Так казала мама татові, — відповіла 5-літня дитина.

Висказування при дітях критичних завваг про наших знайомих, учителів, церковних провідників чи суспільних діячів завжди приносять шкоду, розуміється, куди гіршу, коли ті діти все розуміють і радо беруть участь в таких розмовах.

„Золоті бабуні"

Особливу ролю у вихованні малих і доростаючих дітей відіграють наші „золоті бабуні". Вони може й самі не знають, що їхня вартість у виховній ділянці іде на вагу золота. Запрацьованим матерям часто не стає сил займатися як слід виховною сторінкою „своєї" дитини. Тоді добра „золота бабуня" може творити правдиві чудеса.

Знаю таку одну сімдесятилітню бабуню в Лорейні, яка навчила $4\frac{1}{2}$-річну онуку прекрасно читати ноти і грати на фортепіяні нескладні народні пісеньки. Та сама бабуня допомогла дитині вивчити 114 рядків поезій Т. Шевченка, потрібних на конкурсі школи українознавства, до якої дитина ходить.

Знаю бабуню у Филаделфії, яка, працюючи поза хатою, вишивала поспіхом завісочки для кімнатки своєї онуки, поки вона повернеться з вакацій. Знаю бабуню, яка водить маленького внука і до Божого Гробу і святити пасочку та овочі на Спаса, і кожної неділі до нашої церкви, хоч батько того хлопчика американець.

Бабуні — це мистці в розказуванні казок, без яких немислиме виховатися дитині. Бабунині неструджені руки ліплять пресмачні пиріжки, голубці, „вушка" і всяку іншу традиційну, українську страву.

Бабуні вчать пісень, віршів, загадок і всього того, за чим тужить мала дитина. Недавно спитала я одної дівчинки, що живе за містом, чи вона ходить на курс українознавства. Так, — відповіла мала з гордістю. — А де? — До бабуні, — відповіла дитина.

Подібну виховну ролю можуть з успіхом відігравати всі бездітні тети, і всі хресні мами, обов'язком яких є стежити за ростом і розвоєм своїх похресниць. Одна пані розказувала мені таку історію. Вертаючись із Ню Йорку (а був це саме День Матері), вона знайшла в передсінку своєї хати китицю рож. До квітів була причеплена карточка, а на ній нескладним дитячим почерком напис: „Хресній Мамі від Оксани".

За науку української мови віддячилася Оксана своїй добрій хресній мамі китицею квітів і повним любови дитячим серцем.

Таку саму виховну ролю з успіхом повинні виконувати всі тети, беручи собі за приклад одну филаделфійську тету, яка кожної неділі годує українськими казками троє малих сестрінків, що живуть за містом. Отож, можемо сміливо сказати, що рідний дім, розумна мати, добра тета, і хресна мама та золота бабуня — це перший університет, який кінчають наші діти.

В. Дубровський

ВИСТАВКА „УКРАЇНА ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ЯРМОМ"

П'ятнадцять років тому, в січні 1943 року, большевицький літак скинув на будинок Харківської „Просвіти" пару бомб. Вони не потрапили на самий будинок, а впали коло нього. Але цього було досить, щоб в будинку повилітали всі шибки і повивертало ударом повітря віконні рами. Підчас лютих морозів, що стояли тоді в Харкові, цього було досить для того, щоб майже спаралізувати діяльність „Просвіти" аж до теплішого часу. Чому большевицький літак цілив саме в „Просвіту"? А цілив таки в „Просвіту", бо ніде більше бомб не скидав. Чому Харківська „Просвіта" стала об'єктом спеціяльного нальоту большевицького літака? Це вияснится з дальшого викладу.

Харківська „Просвіта", відновлена 12 грудня 1941 року, об'єднувала в собі всі українські сили цього міста, що були наставлені патріотично і проти большевиків. Вона весь час діяла в напрямі відновлення українського національного життя в Харкові й Харківській області. Це було міцною противагою большевицькому підпіллю, що намагалося підривати морально-політично населення цього великого міста й впливати на нього різними провокаціями в інтересах большевицької пропаґанди. Тому не дивно, що большевицьке підпілля пильно стежило за „Просвітою" і намагалося весь час перешкоджати їй в праці й розвитку. Таке спрямовання найвиразніше проявилося в одному випадку влітку 1942 року. Завідувач господарства „Просвіти" п. М. Корж (вічна пам'ять Небіжчикові!) одного ранку, прийшовши вдосвіта, як він це робив звичайно для виконання різних господарських обов'язків, побачив, що проти дверей стоїть червоноармієць, рудий москаль, з червоною зіркою на кашкеті і зухвало дивиться на табличку на дверях. Завваживши п. Коржа, що збирався відчиняти двері, червоноармієць загрозливо сказав:

— „Харьковская Просвета"! Может бить ти думаєш, што у тєбя двє ґолови?.. Нєт! У тєбя одна ґолова, і ми єйо, когда прійдьом сюда, то снімем с плєч долой!

Не було на вулиці нікого, хто міг би допомогти п. Коржеві затримати цього підпільного провокатора, що нахабно з'явився на вулиці навпроти „Просвіти" в червоноармійській уніформі. Так він і зник незатриманий.

Влітку 1942 року большевиків відігнано від Харкова аж до Волги й Кавказу. Життя в місті стало трохи спокійніше і нормальніше. Серед різних культурних заходів, що їх „Просвіта" тоді проводила, намічено організацію виставки „Україна під большевицьким ярмом". Просвітяни й взагалі громадяни міста та области, громадяни міста та шевицьки, почали збирати матеріяли для цієї виставки. Це були різні речі, характеристичні для доби большевицького панування над Україною, документи, світлини, малюнки, спогади очевидців, а також чимало діяграм, зроблених на основі статистичних даних, що їх зібрали міські та обласні статистичні органи.

Пригадую, що один громадянин приніс для виставки навіть взірець того хліба, що ним большевики годували населення Харкова у голодний 1932-33 рок. Це був страшний на вигляд чорний сухар, що, подивившися на нього, просто не можна було собі уявити, щоб це було людською їжею, та ще й такою, що за нею голодні селяни приповзали з сіл, аби врятуватися від голодової смерти.

Один харківський артист-маляр дав на виставку свою картину, що зображувала комсомольців, які влаштовують антирелігійний „карнавал" у Святогірському монастирі над Дінцем, коло Харкова. Він сам бачив це видовище, і воно так на нього вплинуло, що він потайки намалював цю картину і тримав її вдома у схованці. Освітлене якимсь диявольським червоним світлом від костриц, це було щось подібне до відьомського шабашу на тлі пам'ятника „товариша Артема".

Здавалося б, що така виставка мала бути найліпшим способом пропаґанди проти большевиків, і німецьке військове командування, яке тоді напружувало останні сили в боротьбі під Сталінґрадом, мусіло б поставитись до виставки з вирозумінням. Але сталося навпаки. Зондерфюрер Бек, що тоді завідував культурно-освітніми закладами в Харкові, почувши про підготову виставки, прийшов до „Просвіти" з ґефрайтором, оглянув експонати і негайно запечатав двері виставки військовою печаткою.

Серед деяких громадян почався переполох. „Німці запечатали Просвіту"! — переказували вони один одному й обминали „Просвіту" бічними вулицями. Але Управа „Просвіти" не злякалась. Перечекавши трохи, щоб заспокоїлось перше приголомшення громадян, Управа почала шукати справедливости у вищої військової команди. Пішло про те, щоб дозволили відкрити запечатану виставку і не перешкоджали нашій праці для її підготови. Ці клопотання привели до бажаного наслідку. Виявилось, що німці зовсім не збиралися закривати „Просвіту" чи запечатувати виставку, — а це було самочинною дією Бека.

На Різдво 1942-43 року виставку відкрито. Сила громадян, міських і приїжджих, учнів, солдатів відвідали її й залишили в книзі записів прихильні враження. Самі речі унаглядлювали без зайвих слів те, чим була для України й її народу 20-річна большевицька окупація.

Щодо зондерфюрера Бека, то пізніше з'ясувалося, що це був німецький скульптор з Берліну. Перед приходом до влади Гітлера він був комуністом, а потім „влився" в націонал-соціялістичну партію. Довідавшись про це, ми зрозуміли його поведінку. Але німецьке командування заборонило йому мати будь-яке відношення до „Просвіти", і він обмежився керуванням Харківським Театром, куди назбирав комсомольців та комсомолок, а українських професійних артистів повиганяв. З цією комсомольською молоддю він жив у повному порозумінні й час від часу влаштовував з нею оргії. В цьому театрі виставляли лише всякі оперети для розваги німецьких вояків.

Найбільше потрудився для організації виставки відомий харківський артист-маляр, професор Художнього Інституту, Б. В. Порай-Кошиць, член „Просвіти", за що йому належиться велика подяка. Але й всі інші просвітяни працювали дуже охоче для виставки, і тому її чотири залі виглядали, як на умовини воєнного часу, дуже переконливо.

Большевицьке підпілля, не спромігшись спаралізувати підготову виставки через зондерфюрера Бека, вирішило очевидно, покінчити з нею і з „Просвітою" в цілому з поміччю бомб. Зробити цього большевикам також не пощастило, бо аж до евакуації Харкова в серпні 1943 року „Просвіта" продовжувала свою діяльність.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ. СКРІПЛЮЙТЕ ГОЛОС УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ, ПОШЛІТЬ СВОЮ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

ПОСТАНОВИ — РЕЗОЛЮЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ,

УХВАЛЕНІ НА З'ЇЗДІ В НЮ ЙОРКУ, 18-го ЖОВТНЯ 1958 р.

Ми, делеґати й гості, виходці з Лемківщини, присутні на Лемківському З'їзді, в дні 18 жовтня 1958 року в Ню Йорку, ЗДА, схвалюємо такі постанови - резолюції:

1) Заявляємо, що Лемківщина була, є, і буде невід'ємною частиною України, а жителі її, лемки, що заселюють цю прекрасну волость нашої Батьківщини в Карпатах, це вітка українців, які разом з бойками, гуцулами, волинняками, подоляками, буковинцями, поліщуками, придніпрянцями, слобожанами, кубанцями та іншими українськими племенами, творять один великий український нарід. Від самих початків нашої історії, бо ще в княжу добу, Лемківщина належала до Київської Руси, яка пізніше прибрала назву України, а тодішні її мешканці, наші предки, спільно творили славу і велич нашої Княжої Держави. Після загарбання Лемківщини Польщею і відірвання її від решти земель Руси-України, лемки завжди виявляли бажання жити вільним життям разом з русько-українським народом, найкращим доказом чого була збройна боротьба за прилучення до материка під час Хмельниччини та визвольних змагань в 1918—21 роках.

2) Шлемо гарячий привіт цілому українському народові на рідних землях, який хоч живе у невимовно важких обставинах московсько - комуністичного поневолення, продовжує боротьбу на всіх фронтах до вільного й незалежного життя.

3) Зокрема шлемо палкий синівський привіт, тій вітці українського народу в краю, з якої ми вийшли — лемкам. Дорогі Брати і Сестри. Ми з великим признанням спостерігаємо Вашу велику любов і прив'язаність до свого рідного народу, до своєї рідної церкви, до своїх рідних традицій, та подивляємо Ваші змагання за свої національні й релігійні права, яких Ви булиє незаконно позбавлені, а які Вам належаться, та які Ви з такою витривалістю, крок за кроком, собі назад здобуваєте.

4) Домагаємося, щоб польський уряд направив те велике безправство, й ту велику кривду, яку він заподіяв українцям з Лемківщини та українцям з усіх тих українських теренів, які після другої світової війни ввійшли в склад Людової Польщі, і повернув їх з по-німецьких земель, куди їх силою виселено в 1947 році, назад на українські терени. Хто як хто, але поляки мали найменше моральне право карати все українське населення виселенням за збройну боротьбу Української Повстанчої Армії. Адже ж період історії Польщі після розподілу її між Прусією, Австрією і Росією — це історія збройної боротьби, частих повстань польських патріотів, польської молоді, польських повстанчих армій проти поневолювачів. І хоч усі тодішні польські повстання кінчалися невдачами, то ніколи переможці не карали польський нарід за ті повстання виселенням цілого польського населення з польських теренів, як це зробили поляки з українським населенням. В 1956 році, польський уряд признав, що виселюючи українців, він зробив їм велику кривду і заразом пообіцяв, що ту кривду направить. Від того часу минуло вже два з половиною роки, а польський уряд ще тої кривди не направив. Домагаємося, щоб польський уряд нарешті ту кривду направив і дозволив всім виселеним українцям повернутися на давні місця.

5) Висловлюємо побажання до Українського Конґресового Комітету Америки і Комітету Українців Канади, щоб ті наші Репрезентації в ЗДА й Канаді, включили справу Лемківщини та всіх українських теренів, що входять в склад Людової Польщі, до програми своєї діяльности, та щоб голосніше ніж досі, виступали перед відповідними міжнародними політичними чинниками в обороні прав всіх українців у Польщі, в першій мірі домагалися повернення їх назад на рідні терени.

6) Пересилаємо щирий привіт для наших братів і сестер лемків у ЗДА й Канаді, згуртованих у братній, лемківській організації „Лемко-Союз". Радіємо, що організація, під тиском рядових членів, лемків - русинів, повільно, але постепенно, відвертається від Москви й москвофільства, та якогось безликого слов'янства, куди її довгі роки провадилц їхні лідери-моквофіли, і повертається назад лицем до свого рідного народу. Про це наявно свідчить факт, що допомога, яку запланував „Лемковсьний Релифовий Комитет", має бути висилана на Леківщину і для лемків, а не, як це було під час другої світової війни, до Москви і для москалів. Бажаємо їм успіху в переведенні тої допомоги. Віримо, що вже не далекий той час, коли обі наші братні, лемківські організації, будуть співпрацювати для добра лемків у краю і в цілому світі.

7) Просимо всіх виходців з Лемківщини і тих наших земель, що належать до Людової Польщі, проживаючих в ЗДА й Канаді, давно-і-новоприбулих, без різниці як хто себе називає — русином, карпатороссом, українцем чи руснаком, та без огляду на те, хто до якої церкви ходить, вступайте в ряди Організації Оборони Лемківщини, яка виступає в обороні прав всіх наших людей, що живуть в Польщі, і всі спільно, разом, як брати, організуймо моральну і матеріяльну допомогу для наших обездолених братів і сестер у краю.

8) Також всім тим нашим братам і сестрам лемкам, які проживають в інших країнах та державах світу, пересилаємо щиросердечний, лемківський привіт та поздоровлення. На все добре!

МОЛОДА КАПЕЛЯ БАНДУРИСТОК

Серед нашого товариського, політичного і мистецького життя на еміґрації маємо, на жаль, мало нагод слухати музики нашого славного, національного інструменту - бандури та її виконавців. Українське народнє музичне мистецтво, яке при кожному зіткненні з західнім культурним світом виявляє свій рівень, зачаровує своєю глибокою оригінальністю і естетичністю.

Це для нас, українців, високоцінний скарб, що його маємо ми втримувати на відповідному рівні, а особливо гру на бандурі.

Бандура пройшла червоною стрічкою через всю історію нашої боротьби. Перебуваючи, недавно, 31-го серпня на 7-му сумівському здвизі в Клівленді, Огайо, а бачив щось небуденне: Коли конференсьє оголосив виступ Капелі Бандуристів осередку СУМА ім. П. Орлика із Дітройту, Миш., присутнє громадянство чекало зустріти на сцені юних бандуристів в особах юнаків. І я так думав. Але вийшло навпаки. На сцену вийшла капеля молодих бандуристок, під мистецьким керівництвом, нашого славного бандуриста Петра Потапенка. Ця небувала подія, сильно зацікавила присутніх, які вже не раз в своєму житті бачили виступи бандуристів. Мій співбесідник жартом сказав, що все вже бачив, але капелі бандуристок ще не бачив.

Бандуристки і хористки заняли місця на естраді в своїх чарівних, національних строях. Першою точкою програми була народня пісня „Ой у полі дві тополі". Вже з перших акордів бандур і співу хористок можна було оцінити велику працю і осяг невтомного мистецького керівника п.. Потапенка. Своєю грою і співом молоді бандуристки багатьом присутнім витисли сльози радости і гордости, що українська нація є незломна, бо ці діти є вихованці еміґраційних таборів, які перейшли тяжке лихоліття. Але їхні батьки і вони зберегли в собі любов і пошану до рідної пісні і музики свого народу та своєї батьківщини. Не беруся оцінювати із музичного боку. бо не є музичним критиком. Всі пісні, як лірична пісня „Гаєм зелененьким вода тече" та друга народня пісня „Туман яром котиться", — виконані капелею бандуристок, й марш молоді „Ми ростем" (слова Б. Нижанківського та музика керівника бандуристок п. П. Потапенка) при доповненні хору юного СУМА виконано на високому рівні. Це був шедевр мистецького показу на сумівському здвизі. Ця молода і маленька капеля бандуристок, яка нараховує 10 бандур і 9 хористок, показала перед великою кількістю глядачів свою здібність і працьовитість.

У зверненні до глядачів, мистецький керівник п. Потапенко подав плян розбудови капелі бандуристок до 25—30 бандур, а щоб здійснити цей плян і розбудувати до такої кількости, треба понести великі фінансові витрати, на які неспроможні самі члени капелі. Він закликав присутніх до купівлі однодолярової фотознимки цієї капелі, за кошти яких має розбудовуватись капеля. Але збірка ця була маленькою краплинкою в морі, до тих великих коштів, яких вони потребують. Доля цієї молодої капелі лежить, виключно на всьому українському громадянстві. І тому, я хочу з цього місця апелювати до всіх допомогти п. диригентові Потапенкові здійснити його шляхетну думку.. Бо це будуть наші майбутні репрезентанти, які зможуть нас зарепрезентувати у вільному світі, на всіх міжнародних виставах, і вільно сказати, хто ми і чиї ми діти. Бо культурний світ оцінює зрілість нації по її культурному рівні. А наше музичне мистецтво стоїть в перших рядах між культурними народами. Бо наші брати і сестри із Київського ансамблю пісні і танцю (коли виступають за кордоном) не мають змоги промовити до вільного світу в імені українського народу. Московський окупант скував їх залізними кайданами і заставив співати і танцювати для „русской культуры".

Українська еміґрація мусить без вагань скласти скромну пожертву для цього величавого діла. Коли б навіть, склали по одному долярові від кожної української родини, то через рік, а може й раніше, ми могли б бачити здійснену мрію капелі бандуристок у 25—30 бандур. Не тільки із новими бандурами, (кошт однієї бандури виносить 300 дол.) а і в нових строях. І тоді ми будемо горді за виступи наших молодих кобзарок, носіїв правди про нашу батьківщину.

В. П-юк.

Наша маленька, українська громада зорганізована при Відділі УККА в Кентон, Огайо, вже робила збірку для нашої славної капелі бандуристів під керівництвом пп. Григорія Китастого і володимира Божика. Хоч нас і не багато тут, але на такі загально-національні справи, наша громада стає жертвенною і тому і для цієї молодої капелі бандуристок, також зробила скромну збірку в сумі $23. — Просимо всі організації і громадянство піти нашим шляхом, в чому щасти Вам Боже, в добру дорогу до доброї цілі.

Відділ УККА

АДАМС ВІДХОДИТЬ ІЗ БІЛОГО ДОМУ

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що Шерман Адамс має відійти з Білого Дому до того часу, коли президент Айзенгавер вернеться з своєї передвиборчої поїздки, це значить перед четвергом 23 жовтня. Він зрезиґнував із становища головного дорадника Президента ще 22-го вересня, але працював досі в Білому Домі, поки його наступник не запізнався докладно з своїми обов'язками. Адамс мусів залишити працю коло Президента внаслідок принимання подарунків від мільйонера Бернарда Голдфайна.

Спорт

УАСТ — РОЧЕСТЕР — ГУНГЕРІЯНС 6 : 0 (2:0)

Рочестер, 5-го жовтня. — УАСТ: К. Геральд, І. Гревен, В. Дичківський, М. Когут, В. Кмад, Є. Лой, Д. Завадівський, Д. Тимченко, М. Шевчишин, П. Івасів, Д. Когут, Є.Дащишак, Г. Марченко, І. Олійник.

Тяжко сказати, чи наші змагуни за один тиждень аж так поправилися, чи, граючи проти кондиційно слабого противника, мали багато щастя.

В кожнім разі рахунок започатковує І. Гревен карним копом. Двадцять хвилин пізніше Д. Завадівський з гарної подачі Д. Когута забиває головного другого „голя". В другій півгрі знову Д. Завадівський, П. Івасів та Д. Тимченко свріляють ще чотири „голі", підносячи вислід до 6 : 0.

Переглядючи наших змагунів, кожного зокрема, можна завважити добру кондицію, добре опановання м'яча та брак співпраці особливо нападу. Виглядає збоку так, начеб кожний нападник замість того, щоб співпрацювати з своїми товаришами та гарними подачами і комбінаціями бомбардувати ворота противника, старається сам стріляти „голя" Оба крилові Д. Завадівський та Д. Когут, не тримаючи своїх позицій, грають цілий час на позиції лучників і стягають непотрібно ще двох змагунів противника на середину грища. Тоді силою факту всі грають купою і є дуже тяжко пропхати м'яча в ворота противника. На це і є побудовані широкі грища та на це і є крилові, щоб грали на своїх позиціях, а не на позиціях лучників.

Оборона (І. Гревен, В. Дичківський і в другій півгрі також Г. Марченко та Є. Дащишин) та поміч (М. Когут, В. Камад та Є. Лой) цим разом заграли прекрасно. Подачі, криття та заграння в полі дорівнювали високо клясовим дружинам.

Трохи більше співпраці в нападі і УАСТівці можуть сміло ставати до бою проти кожного противника.

„Голі" для УАСТ стрілили: Д. Завадівський 2, П. Івасів 2, Д. Тимченко та І Гревен по одному.

Микола Сіна

ВІСТІ ІЗ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ" в НЮАРКУ

Нюарк. — В неділю 11-го жовтня 1958 року перша дружина „Чорноморської Січі" в Нюарку павзувала. Друга дружина ланки копаного м'яча розіграла мистецькі змагання проти Патерсон Індепендентс і виграла їх у високому вислідi, бо аж 8 : 2. Сама гра другої дружини була досить жива, повна емоцій, хоч, якщо йде про співпрацю поміж поодинокими змагунами, вона і на далі ще не допису.

Дружина КСК „Чорноморська Січ" — юньйори розіграла товариські змагання проти найбільшого конкурента молодечої Ліґи Ню Джерзі Стейту „Спер" — юньйори. Сама гра була дуже завзята, але „чесна", повна змінних ситуацій під воротами. Після важкого бою наші юньйори вийшли і тепер переможцями з відношенням воріт 3 : 1 у свою користь. Ворота добули: Коздоба, Борковський та „Чікен". Без скріплення Дуткевич — Хромовський, виграна була б для юньйорів таки важкою справою. Добре, що таку пробу зроблено ще перед мистецькими змаганнями . . . Молодеча Ліґа Стейту Ню Джерзі — зараз нараховує 8 клюбів: має в своїх рядах таки добрих змагунів. Це було видко дуже добре на останніх змаганнях.

5-ох змагунів дружини резерви юньйорів та 7-ох змагунів дружини учнів „Чорноморської Січі" розіграли, як дружина юньйорів „Б", товариські змагання проти дружини юньйорів сильного німецького клюбу „Гальдон". По цікавій і завзятій грі обидвох противників „дружина „Чорноморська Січ" — юньйори „Б" програли 3:1. Одонокі ворота для Січі добув дуже гарним стрілом наймолодший Дуткевич (є їх у нас 3-ох!).

Дружина „Чорноморська Січ" учні — розіграла перші мистецькі змагання в німецько - американській Молодечій Лідзі, які по завзятій, але чесній грі обох дружин, виграла дружина Ісральцер — учні, 2:0. Все ж таки, враження із самої гри були додатніми і ми віримо, що й учні скоро почнуть вигравати. Загальний вислід останнього тижня: 4 змагання, виграних 2, програних теж 2, зі загальним відношенням воріт 12 : 7 в користь „Січі". (ix)

НА ЛІКАРСЬКІ ТЕМИ

НЕБЕЗПЕЧНА НЕДУГА ОЧЕЙ — ҐЛАВКОМА

У багатьох стейтах ЗДА іде широкозакросна кампанія — охоронити зір людини від найбільшого його ворога — ґлавкоми. По сотках шпиталів, по університетських клініках, медичних центрах та інших лікувально - харитативних закладах нашої держави переводяться масові, безплатні досліджування цієї небезпечної недуги. Ґлавкома, або як її називають ще „жовта вода", збирає своє жахливе жниво переважно серед людей, що починають свої старші роки, здебільша від сорокового року життя. Як підкреслюють щоденна преса, радіо і телевізія — завчасне відкриття ґлавкоми і негайне, радикальне її лікування можуть цілковито усунути цю недугу. І, навпаки, занедбання її приводить людину, зокрема в старших роках, до повної сліпоти.

Як подають медичні журнали, на сто осіб, яких 3 - 4 особи (у старшому віці) хворіють на цу недугу. Вона появляється у зв'язку з високим тисненням крови, ревматизмом або внаслідок умового та нервового перепрацювання. Її характеристичні об'яви: кольорові кола довкола бачених предметів, веселка в очах, як дивитися на світло; око потрохи болить, потьмарюється зір.

У самих лише ЗДА щорічно 30,000 втрачають свій зір. Яка велика армія нещасливців. Кількість сліпих у нашій країні зростає з року на рік. В 1948 році офіційна статистика начислювала 200,000 сліпих, а в 1958 році це трагічне число зросло аж на 340,000!

Рівнобіжно зі зростом цього людського горя зростають запобіжні заходи щодо цієї недуги. Вже кілька років діє на терені ЗДА міжстейтова організація Американська Фундація для сліпих, що має сотки своїх філій та тисячі самовідданих осіб у її шляхетній акції охорони вашнйнішого людського органу - ока.

Головна канцелярія цієї фундації знаходиться в Ню Йорку. Вона затруднює 36 осіб висококваліфікованого медичного персоналу та 108 осіб допоміжного характеру. Майже в кожному стейті існують відповідні філії цієї фундації, а кожна з них має свої допоміжні бюра і станиці лікарської допомоги по більших містах. Наприклад, у Пенсилвенії знаходиться 32 відділи згаданої фундації, кожний з них під проводом першорядних очних лікарів. В цьому стейті вже 28-ий рік виходить у Гарисбурґу журнал (квартальник п. з. „Видющий" („Ди Сіір"), звідки й беремо ці інформації. Такі самі журнали видають лікарські асоціяції по інших стейтах.

Які функції має Американська фундація для сліпих, які її завдання та методи праці? Відповідь на це знаходимо на сторінках згаданого журналу: освідомлювати тих, кому загрожує сліпота, в першу чергу від ґлавкоми, а тим, для яких немає вже порятунку — допомагати у їхньому безпросвітному, жахливому горі . . . Фундація має ряд способів, як облегшувати сумне життя цієї категорі безнадійно хворих на очі осіб, як пристосувати їх до важкого щоденного життя. Вона публікує книжки, видавані т. зв. письмом для сліпих, продукує та продає по дуже низьких цінах різні „розпізнавчі" інструменти, щоб облегшувати орієнтацію вдома, на вулиці, в роботі, видає спеціяльні грамофонні платівки — „книжки, що самі говорять". У 1948 р. випущено на ринок 50,000 таких „книжок" для сліпих а в 1958 році — аж чверть мільйона!

Паралельно з трагічним розвитком сліпоти, зростає жертвенність громадянства на цю самаритянську ціль. В 1949 р. згадана Фундація охоплювала по всіх стейтах 70 тисяч постійних добродіїв - жертводавців, що склали 480,000 долярів на цілі Фундації, а в цьому році список членів - філянтропів збільшився майже утроє і начислює 200 тисяч осіб - добродіїв, що пожертвували більше як мільйон долярів.

До гуманітарної акції цього центрального „бюра милосердя в останніх роках включилася ще одна крайова організація, відома під назвою „Лайонс" (Леви). Тисячі її клітин на місцях морально та фінансово допомагають тим, які через своє недбальство або несвідомість стали досмертними каліками, втратили свій зір. Ця крайова організація закликає населення своїх округ включитися в кампанію рятунку очей своїх і своїх друзів —негайно й масово піддатися лікарській обсервації щодо грізної недуги очей, — ґлавкоми. Бо стереженого Бог стереже. Р. К.

Франція признає право Камеруну до самостійности

Париж. — Ахмаду Аґід'ю, прем'єр автономного уряду Камеруну, що знаходиться формально у вірчому завідуванні Об'єднаних Націй, а насправді є колонією Франції, повідомив місцевий псевдопарлямент в столиці того краю, Яунде, що він дістав від французького міністра заморських посілостей, Бернара Корнью - Жентіля, офіційне повідомлення про визнання Францією права Камеруну на власну державність. Франція ставить за єдину передумову — затвердження такого внесення народом, себто переведення плебісциту. Щоб підготовити Камерун з його 3 мільйонами населення до всенародного голосування, треба на це біля $1\frac{1}{2}$ року часу. Франція передбачає надання самостійности Камерунові з днем 1-го січня 1960 року. Французький уряд поставить офіційне внесення в ОН, щоб закінчити період вірчого адміністрування Камеруном. Камерун у західній Африці, величиною кругло 170,000 кв. миль, був перед першою світовою війною німецькою колонією. Після тієї війни німецькі колонії передано формально під управління Ліґи Націй, фактично поділено між Англію і Францію. Після другої світової війни формальний мандат перейшов на Об'єднані Нації. Ґана, якої адмініструвала Англія з доручення ОН, вже дістала самостійність. Признання Францією права на самостійність Камерунові є черговим актом французького лібералізму — після недавнього визнання державности Ґвінеї та приобіцяння незалежности країні Того.

Пентаґон прихильно ставиться до модернізації еспанської армії

Вашинґтон. — Еспанський міністер війни генерал поручник Антоніо Барросо прибув до ЗДА, щоб запізнатися з військовими інсталяціями. Він конферував вже з заступником секретаря оборони Доналдом А. Кворлсом, секретарем армії Вілбером М. Брокером і з шефом штабу армії генералом Максвелом Д. Тейлором. Пентаґон прихильно ставиться до пропозиції еспанського міністра війни, щоб еспанську армію переорганізувати на п'ятірну систему, так звану систему „пентомік", але еспанські дивізії не мали б покищо атомової зброї. ((Пент — 5, а „атомік" — атомовий). Пентомічна дивізія складається з 5-ох бойових груп, які нараховують 13,700 вояків, а давніші дивізії мали коло 17,000 вояків. Для переорганізації двох армійських дивізій треба б 113,723,000 долярів, а двох пентомічних панцерних дивізій — 243,384,000 долярів. Еспанська армія нараховує 200,000 вояків, які творять 17 дивізій, але половина з тих дивізій має тільки штаби і малу кількість вояків, а інші дивізії мають тільки половину потрібного складу. В Еспанії майже немає добровольців у збройних силах, бо вояки дістають дуже малі платні, які вистачають тільки на цигарки.

Стівенсон каже, що обороняти Квімой має президент Чіянґ, а не ЗДА

Мілвокі, Висконсин. — Демократичний кандидат на президента в 1952 і 1956 роках Адлей Е. Стівенсон в своїй промові на демократичних зборах заявив, що уряд ЗДА мусить зрозуміти, що СССР зовсім не збирається ліквідуватися, і що комуністичний Китай буде ще сильніший як тепер. Стівенсон казав, що обороняти Квімой і Матсу має президент національного Китаю Чіянґ Кай-шек, а не ЗДА. На думку Стівенсона, теперішній американський уряд вміє діяти при допомозі війська, чи це буде Литтл Рок, Ливан чи Квімой. Уряд повинен так діяти, казав Стівенсон, щоб не треба було висилати парашутистів до Ливану і на Формозу, а вояків Крайової Ґвардії до Литтл Року. Але Стівенсон не подав, що треба було б зробити, щоб китайські комуністи не нападали на острови Квімой і Матсу, і що треба було зробити, щоб демократичний губернатор Фобус не противився рішенню Найвищого Суду ЗДА.

Демократи під проводом Трумана атакують Ніксона

Вашинґтон. — В суботу 18-го червня демократи повели гостру атаку проти віце-президента Ричарда М. Ніксона. Колишній президент Гаррі С. Труман казав, що Ніксон здобув сенатський пост тим способом, що „ломив людські характери". Труман і досі не забув Ніксонові того, що той в 1952 році мав висловити слово „зрадник", згадуючи тодішнього президента Трумана. Ніксон пояснював це пізніше тим способом, що він закидав Трумановi „зрадництво" демократичним засадам, а не цій країні". Труман заявив, що не вірить республіканській пресі в тому, що Ніксон змінився, і тому Труман сказав: „Ніксон — це мій кандидат на республіканському списку. Я гадаю, що його найлегше буде можна перемогти". — Місячник „Ди Демократік Дайджест", виданий партійним крайовим комітетом, надрукував статтю, в якій пише, що „є тільки один Ніксон, той правдивий Ніксон, отой з білим комірцем прихильник МекКарті, як його давніше називали, який не вагається користуватися всякою обмовою, щоб тільки здобути голоси". В тому самому числі місячника голова партійного демократичного комітету Пол. М. Ботлер остерігає демократів, щоб не попали в „самозадоволення і самопевність", і щоб енергійно вели виборчу акцію для виграння виборів. В п'ятницю Труман відкрив ґалерію портретів колишніх демократичних президентів в Демократичному Клюбі в столиці і під час того виголосив промову, в якій подавав характеристику кожного з них. Він говорив про таких президентів: Томас Джефферсон, Джеймс Медісон, Джеймс Монро, Джан Квінсі Адамс, Андрю Джексон, Мартин Ван Бюрен, Джан Тайлер, Джеймс К. Полк, Френклін Пірс, Джеймс Букенен, Андрю Джансон, Ґровер Клівленд, Вудро Вилсон і Френклін Д. Рузвелт. В цій ґалерії портретів є і Гаррі С. Труман.

ПОМЕР В РИМІ КАРДИНАЛ КОНСТАНТІНІ

Рим. — В минулу п'ятницю помер у шпиталі в Римі 82-річний кардинал Чельзо Константіні. Він перейшов три тижні тому операцію, але стан його здоров'я настільки поправився був, що він казав зробити приготування для перевезення його до Сикстинської каплиці у Ватикані, щоб взяти там участь у кардинальському конкляве, що почнеться 25 ц.м. Помер внаслідку несподіваного послаблення серця. Таким чином число живучих кардиналів зменшилось до 54. Із них тільки 17 є італійцями. Кардинал Міндсенті з Мадярщини і кардинал Степінач з Югославії не прибудуть на конкляве. З поза залізної завіси приїхав поїздом через Відень, окремим вагоном на дипльоматичний пашпорт, польський кардинал Стфан Вишинський.

Короткі Вістки

● **Президент Айзенгавер** перед виїздом на виборчу кампанію був присутнім з своєю дружиною на виставці коней. Панство Айзенгавери так зацікавились цією виставкою, що перебули на ній до 11-ої години вечора. Пані Айзенгавер розмовляла з німкою Лізельот, переможцем на Олімпіяді 1956 року, яка потім продемонструвала перед нею своїх коней.

● **Західньо - німецький канцлер Аденауер** звернувся до совєтського амбасадора Смірнова з просьбою, щоб совєтський уряд вплинув на німецьких комуністів і звелів їм припинити хвилю нового безглуздого терору у Східній Німеччині. В Маґдебурґу засуджено недавно кількох студентів і робітників на 15 років в'язниці, які аґітували за з'єднанням Німеччини. На високі в'язничі кари засуджують мешканців Сх. Німеччини за перевіз яєць, масла та м'яса з Захід. Німеччини і т. .п Смірнов відповів, що совєтський уряд не може вмішуватись у „внутрішні справи" суверенної німецької Народної Республіки. Аденауер, — пишуть німецькі газети, — іншої відповіді не сподівався, але погодився говорити з Смірновим під натиском німецьких соціялістів, які все ще хочуть „співіснування".

● **Минулої п'ятниці** Винстон Черчил, який вернувся до Англії з французької Рів'єри, відвідав свою доньку Сару, драматичну артистку, за кулісами її театру у Вортінґу. Поява Черчила викликала сенсацію серед відвідувачів театру, акторів і театральної служби, які влаштували йому спонтанну овацію.

річний Ричард Л. Гевенс вже три роки лежить непритомний після того, як 16-го жовтня 1955 року авто, яким він їхав, перевернулося в рів.

● **Арк Мергоф** із Квінсі, Иллиной, завважив чорнобілого журавля, що летів із Канади до Тексасу, очевидно, на зимівлю. Всіх чорнобілих журавлів є на світі 35 штук, і вони перебувають під державною охороною в Канаді і ЗДА.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Дністер", Відд. 430, повідомляє своїх членів, що побір вкладок за місяць жовтень відбудеться в суботу, 25-го жовтня 1958 р., в Укр. Клюбі при 23-ій і Бравн вул. від год. 7 до 9 веч. і в неділю, 26-го жовтня 1958 р., в Укр. Клюбі при 847 Н. Френклін вул., від год. 11:30 до 1:30 по пол. Просимо прибути і вирівняти залеглості. — О. Вакай, секр.

Посмертні Згадки

ІВАН КОЛТУН, довголітній член 204 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, помер 18-го жовтня 1958 р. Покійний народився 1893 р. в с. Голубічок, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Оставив у смутку дружину Анну і сина Зиновія. Похорон відбудеться 22-го жовтня, з пох. заведення до церкви св. Юрія — при 7-ій вул. в Ню Йорку, а опісля на цвинтар Кальварія. — В. Н. П !
В. Гасій, секр.

Николай ФЕДИНА, член Б-ва св. Петра й Павла, Відд. 274 УНС в Йонгставні, О., помер 4-го жовтня 1958 р. Покійний походив зі села Потік Великий, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину Анастасію, 5 синів: Дмитра, Івана, Василя, Михайла і Стефана, 4 доньки: Марію, Анну, Розалію і Ольгу та 4 внуків. Похорон відбувся 7-го жовтня 1958 р., при участі Родини, Приятелів та Членів Відділу, на цвинтар укр. прав. церкви. — В. Н. П !
Т. Сенедяк, секр.

ГРИГОРІЙ МИСЬКІВ, член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 167 УНСоюзу в Толідо, О., помер 4-го жовтня 1958 р., в Petersburg, Mich. Покійний походив з Жукова, пов. Бережани, Західня Україна. Полишив у смутку дружину Теодозію, 1 сина, 3 доньки, 7 внуків й 1 правнука. Похорон відбувся 7-го жовтня 1958 р., з пох. заведення до St. Alphonsus' Church in Deerfield, Mich. Поховано на церковному кладовищі. Похорон відправляв о. Володимир оРзко з Россфорду, О. — В. Н. П !
Ів. Кульматицький, секр.

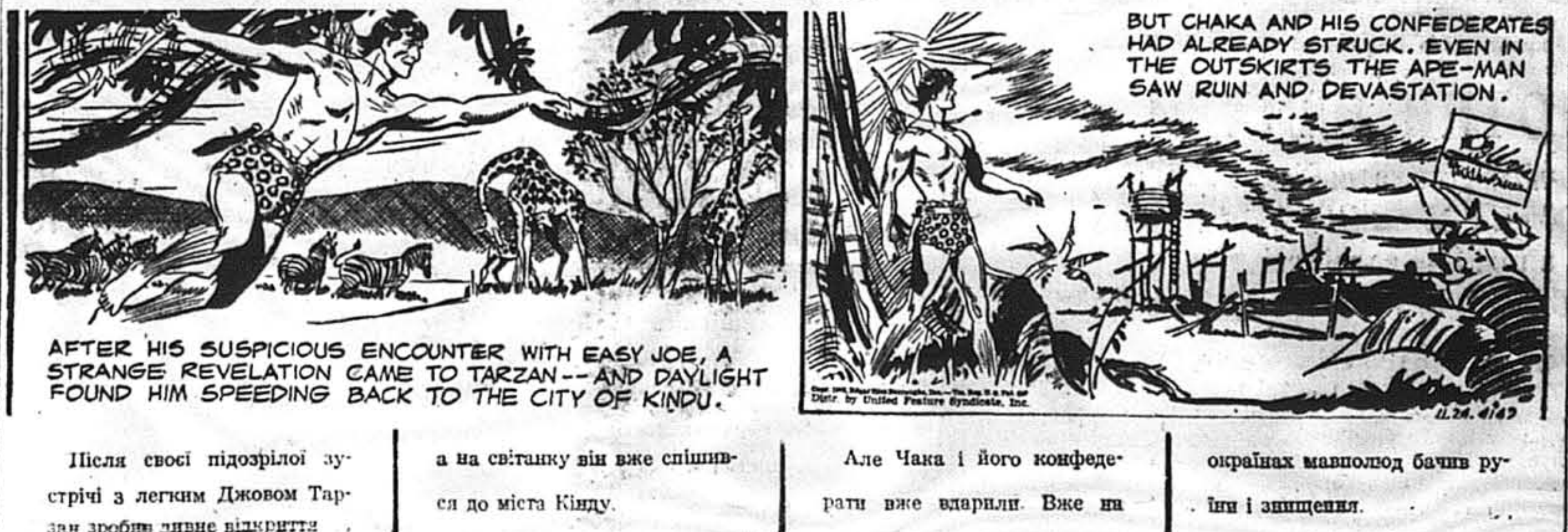
ВАСИЛЬ ЧЕРЕПАКА, член Відд. 287 УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н. Дж., помер в суботу, 11-го жовтня 1958 р., на удар серця. Покійний осиротив 5 дітей: Івана, Катерину, Михайла, Єву і Марію. Його дружина, бл. п. Марія, померла раніше. Він народився 1878 р. в Липиці, Зах. Україна. Похорон відбувся 14-го жовтня 1958 р., з греко-кат. церкви св. Петра і Павла, на цвинтар св. Хреста в Н. Арлінґтон, Н. Дж. Покійний до УНСоюзу вступив був 1924 р. Впродовж багатьох років був секретарем 4 Відд. УНС. Після того він був приневолений залишити цей пост, подбавши раніше про злуку згаданого Відділу з Відділами чч.: 286 і 287 в Джерзі Ситі. — В. Н. П !
Т. Лютвинюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 4147. Запізно!

Після своєї підозрілої зустрічі з легким Джовом Тарзан зробив дивне відкриття а на світанку він вже спішив до міста Кінду.

Але Чака і його конфедерати вже вдарили. Вже на окраїнах мавполюд бачив руїни і знищення.